Міністерство освіти і науки України
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана (м. Київ), кафедра корпоративних фінансів і контролінгу;
Інститут фінансового контролінгу
Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця (м. Харків), кафедра фінансів;
Одеський національний економічний університет (м. Одеса), фінансово-економічний факультет, кафедра фінансів, кафедра фінансового менеджменту та фондового ринку

Сучасні інструменти управління корпоративними фінансами

Збірник матеріалів

V Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції студентів, аспірантів та молодих вчених

м. Київ
17 листопада 2021 р.

УДК 336.761

Батенєва О. О.
3 курс ФФБС
Науковий керівник: Добриніна Л. В.
к.е.н. ст. викладач кафедри ФМ та ФР
Одеський національний економічний університет

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ РИНКУ ЦІННИХ ПАПЕРІВ УКРАЇНИ

Цінні папери, зокрема акції, та їхній обіг мають досить суттєве значення на функціонування фінансового ринку в цілому. Це пояснюється тим, що він підвищує ліквідність ринку, рівень його відкритості, а також позитивно впливає на показник інвестиційної ефективності, який в свою чергу впливає на розмір податкових надходжень до бюджету.

У період 2014-2019 рр. спостерігають тенденцію до зменшення кількості випусків акцій, які допущені до торгівлі на фондових біржах. Станом на 31.12.2018 до біржових списків бірж було включено 376 випусків акцій емітентів (без урахування випусків акцій КІФ). Однак серед них лише 4 випуски акцій відповідали вимогам лістингу та були внесені до біржового реєстру. Зазначена кількість випусків акцій емітентів, що перебувають у лістингу, пов’язана із запровадженням вимог щодо внесення та перебування цінних паперів у біржовому реєстрі організаторів торгівлі.

Найбільші біржі для торгівлі цінними паперами в Україні:

- Українська фондова біржа «УФБ» – це перша українська біржа, де нерегулярно проводяться торги.
- Фондова біржа «Перспектива» – одна з найбільших українських фондових бірж.
- Фондова біржа ПФТС – це найбільша українська біржа, де ведуться торги акціями.

- ПАТ Українська біржа – лідер на ринку торгівлі цінними паперами.
- ПрАТ «Фондова біржа «ІННЕКС».
- ПрАТ «Українська міжбанківська валютна біржа» (УМВБ) [2].

Таблиця 1.

ТОП-7 українських підприємств за обсягом біржових контрактів в 2014-2020 рр.

Найменування емітента	Кількість біржових контрактів, шт.	Обсяг біржових контрактів на організаторах торгівлі, млн грн
ПАТ «ДЕК «ЦЕНТРЕНЕРГО»	7718	245,33
АТ «РАЙФФАЙЗЕН БАНК АВАЛЬ»	6070	245,17
ПАТ «МОТОР СІЧ»	2405	240,85
ПАТ «УКРНАФТА»	7104	142,01
ПАТ «ДОНБАСЕНЕРГО»	2211	52,80
ПАТ «АВДІЇВСЬКИЙ КОКСОХІМІЧНИЙ ЗАВОД»	809	25,18
АТ «ТУРБОАТОМ»	643	22,51

Джерело: за даними Річних звітів НКЦПФР [1].

У 2020 році акції усіх ТОП-емітентів, які проводили найбільшу кількість торгів на фондових біржах, були реальними підприємствами, з яких складаються ключові галузі економіки України. Проте торги із зазначеними емітентами залишаються дуже незначними, а низька концентрація ліквідності та значна волатильність є причиною відсутності бажання у великих інвесторів формувати свої портфелі з такими активами. Саме за акціями цих компаній, як правило, відбуваються максимальні об’єми торгів та максимальна кількість угод. Крім того, спреди за акціями цих компаній є мінімальними, а отже, інвестори майже не ризикують, працюючи з ними.

Станом на кінець 2020 року ринок акцій українських підприємств зазнав деяких змін, які, зокрема, стосуються ПАТ «Мотор Січ». Дане підприємство залишається одним з лідерів протягом усього досліджуваного періоду, це провідний гравець у галузі виробництва авіаційних двигунів та авіаційного машинобудування, а також є одним з найбільших вітчизняних підприємств за ринковою капіталізацією. Акції підприємства входять до складу індексу «Української біржі» та Індексу

ПФТС, що в свою чергу є свідченням високої ліквідності цінних паперів цієї компанії. У вільному обігу знаходяться близько 20% акцій, що робить компанію провідною «блакитною фішкою» фондового ринку України. Однак, обіг акцій АТ "Мотор Січ" призупинено рішенням Шевченківського районного суду міста Києва від 20.04.2018 [3].

Таке рішення може мати негативні наслідки не тільки для самого підприємства, але, зважаючи на важливість даного підприємства на біржовому ринку акцій, і для інвестиційного клімату в країні та українського фондового ринку в цілому. Отже, обмеження торгівлі акціями такої компанії суттєво звужує коло інвестиційних можливостей на українському ринку акцій[4].

Отже, проаналізувавши обіг акцій українських підприємств, можна зробити наступний висновок. Наразі ситуація на ринку акцій України залишає бажати кращого, оскільки до біржових торгів допущений досить малий відсоток акцій. Зрештою, кількість торгів на біржовому ринку з кожним роком зменшується.

Список використаних джерел:

1. Річні звіти НКЦПФР Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку URL: https://www.nssmc.gov.ua/about-us/annual-reports/.
2. Мацьків Р.Т., Фультинська Н.Ф. Діяльність фондових бірж в Україні на сучасному етапі. Електронний фаховий науково-практичний журнал: *Інфраструктура ринку.* № 31. 2019. URL: http://www.marketinfr.od.ua/uk/31-2019.
3. Акції "Мотор Січ" виключені з 2-го рівня лістингу. "Українська біржа": офіційний веб-сайт. 2018.
4. Гончаренко О.М. Добриніна Л.В. Гончаренко А М. Розвиток інфраструктури фондового ринку України для забезпечення ефективної інвестиційної діяльності: теоретичні аспекти. *НАУКОВИЙ ВІСНИК Одеського національного економічного університету.* Збірник наукових праць №7-8 (284-285), 2021. С.15-23